

Meer samenwerking in de groene kolom

Vrijblijvendheid wordt *noodzaak*

Frederike Praasterink is lid van het College van Bestuur van HAS Hogeschool. Zij was lector duurzame wereldvoedselvoorziening, zit in de werkgroep internationalisering van de Vereniging van Hogescholen en werkte jaren in het buitenland voor de FAO. Aan haar de vraag hoe het hbo moet werken aan internationalisering.

Tot voor kort werkten de groene hbo-scholen nauwelijks samen op het gebied van internationalisering. Dus kon het zomaar voorkomen dat docenten van verschillende instellingen, zonder dat ze het van elkaar wisten, in het zelfde gebied actief waren. Het hoort bij de volgende professionaliseringsslag om dat efficiënter te gaan organiseren. HAS Hogeschool heeft daartoe een projectbureau opgezet dat alle internationale projecten coördineert en organiseert. Ook de hele groene onderwijskolom zou moeten samenwerken om efficiëntievoordelen te behalen, maar vooral ook om de gezamenlijke internationale positie als groene onderwijs- en kenniskolom te versterken. Daar wordt nu aan gewerkt.

Dit voorjaar hebben bestuurders vanuit het hele groene onderwijs, dus wo, hbo en mbo, samen met vertegenwoordigers vanuit Economische Zaken en de topsectoren, in een two-pager hun ambities op het gebied van internationalisering geformuleerd. Dat is het begin van die professionaliseringsslag in samenwerking, niet alleen binnen het hbo maar in de hele groene kolom.

Wat houdt die ambitie in?

“Die gezamenlijke ambitie luidt dat we onze leerlingen en studenten competenties willen laten verwerven om als professional in een internationale context te kunnen werken. Dat we willen samenwerken en collectief de internationale positie van het Nederlands onderwijs en onderzoek en het bedrijfsleven versterken.

Nederland heeft een toppositie als het gaat om de productie van agrofood en om de kennis over land- en tuinbouw, voedselproductie en over ruimtelijke ontwikkeling waarin de wisselwerking stad/platteland een rol speelt. Een belangrijke pijler voor dat succes is de samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid, zowel nationaal als internationaal. Internationalisering is niet meer vrijblijvend. Niet alleen grote bedrijven maar ook het MKB is steeds meer internationaal georiënteerd. Een kippenbedrijf uit Gemert heeft tegenwoordig ook twee vestigingen in Afrika, bij wijze van spreken. De wereldbevolking groeit, vooral in Azië en Afrika. Dat betekent dat de ontwikkelingen rondom voedsel zich steeds meer naar daar zullen verplaatsen.

Om onze toppositie te behouden moeten we gezamenlijk verder werken aan structurele ontwikkeling van kennis en capaciteit ter plaatse, maar bereiden we onze eigen leerlingen en studenten ook voor op werken in een internationale context.

Hao-instellingen kunnen vanuit hun eigen belang en expertise en in hun eigen tempo invulling geven aan die ambitie. We hebben nu die gemeenschappelijke ambitie geformuleerd, nu is het ook de bedoeling dat we elkaar veel meer gaan opzoeken. Er leven in het buitenland veel vragen, niet alleen op wetenschappelijk gebied, maar juist ook op het gebied van toepassing en uitvoering, dus op hao- en mbo-niveau.”

*‘Het aan-
vonken van
studenten voor
internationalis-
ering, dat is
heel belangrijk’*

Het doel van internationalisering is dus dat we die toppositie blijven behouden?

“Ja, en dat lukt alleen als onze studenten in een internationale context kunnen werken. Daarom hebben wij bij HAS Hogeschool een verplichte buitenlandse stage voor alle studenten in het derde jaar. Ik vind dat iets om trots op te zijn. Vooral omdat het een levensverrijkende ervaring is. Studenten komen er anders van terug, bewuster, soms ook ondernemender. Natuurlijk moeten wij dat voorbereiden bij de studenten, daarom zitten er in het eerste en tweede jaar al Engelstalige modules in het curriculum en modules waarin ook buitenlandse cases gebruikt worden. Het moet voor studenten gewoon zijn dat ze ook met het buitenland te maken hebben.”

We hebben het vaak over kennisexport, in hoeverre lukt dat?

“Daar liggen nog grote uitdagingen. Wij zijn zowel onderwijsinstelling als kennisinstelling. Vanwege hun onderwijstaak is het niet altijd mogelijk om docenten vrij te maken voor internationale projecten. Maar we willen het ook niet loskoppelen. De kracht zit ‘m juist in de verbinding tussen onderwijs, kennistransfer en kennisontwikkeling. In het feit dat die docent eigen ervaring, enthousiasme en geëngageerde verhaal - opgebouwd in internationale projecten - kan overbrengen aan studenten. Dat ‘aanvonken’ van studenten voor internationalisering, dat is heel belangrijk. Overigens is kennisexport meer dan de export van vakinhoudelijke kennis. Het gaat ook over capaciteitsopbouw, over de opbouw van een curriculum, over de ondersteuning bij onderzoek en bij onderwijs. En het gaat over institutionalisering, over wie werkt met wie? De triple helix, of zelfs de ‘Dutch Diamond’ die we hier hebben, de verwevenheid van onderwijs, bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke organisaties, moet je daar ook opbouwen. Dat is een belangrijke voorwaarde voor duurzame ontwikkeling. Het heeft weinig zin om losse projecten te doen die niet zijn ingebed in een bredere context. Bij de FAO was die institutionaal capacity building een van de belangrijkste onderdelen van programma’s. Je kan het mooiste onderzoek doen, maar als de boeren of belanghebbenden er niet bij betrokken zijn,

dan heb je er niks aan. En juist hbo’ers en mbo’ers zijn bruggenbouwers, zij kunnen daar een rol in spelen.

Ook dat heeft met positionering te maken. Je kunt hier alleen aan werken vanuit een collectief. Daarom is het goed dat we als groene onderwijskolom onze positie versterken. De positie van Wageningen is internationaal gezien heel goed, die van het hbo en het mbo minder. Maar hoe versterk je die positie? Want dat is wel wenselijk. Daartoe dienen die twee pagina’s. En in de werkconferentie internationalisering die we op 6 november a.s. organiseren met deelname vanuit de hele groene onderwijskolom, vanuit de Topsectoren en vanuit het ministerie van EZ gaan we verder werken aan concrete invulling van die ambitie. Een mooie opgave!” ■

Frederike Praasterink: “Je kunt hier alleen aan werken vanuit een collectief”